

İranda təhsil ilinin başlanması münasibətiylə müştərək bəyannamə

Mehr ayının biri (23 sentyabr) yenə də qeyri fars millətlərin dilində təhsil almaq haqqı təmin olunmadığı bir şəraitdə başlanır. İranda yaşayan qeyri fars millətlər üçün bu gün sevinc və ümid gətirən bir gün kimi deyil, əksinə ilkin insan haqlarından məhrum qalmaq, Pəhləvi rejiminin quruluşundan başlayaraq günümüzədək davam edən sayısız hesabsız təhqir və töhmətlərlə yada qəlidir.

İran çox millətli və çox mədəniyyətli bir ölkədir. Bununla belə burada əhalinin yarisından çoxunu təşkil edən qeyri fars millətlər ana dilində təhsil almaq haqqından məhrumdurlar. Bu məhrumiyyət elə bir şəraitdə davam edir ki, ana dilində təhsil almaq haqqı İran İslam Cümhuriyyətinin özünün də imza qoyduğu beynəlxalq konvensiyalarda insan haqlarının ən ibtidai hüquq kimi qorunur. 30 il əvvəl ana yasanın 15-ci və 19-cu maddəsində göstərilmiş qanuna əsasən qeyri fars millətlərin fars dili ilə yanaşı ana dilində təhsil almaq hüququna malik olmalarına rəğmən bu qanunun icrası hələdə müşahidə olunmur.

Ana dilində təhsil almaq haqqı tək-cə ali məktəblərdə gönüllü olaraq iki vahid tədrisinə icazə verilməsi və ya bu mövzuya səthi yanaşaraq qeyri fars millətlərin dilində seçkiqabağı təbliğat dövründə şeir və bir iki cümlə deməklə məsələ həll olası deyil. Ana dilində təhsil insanın və vətəndaşın vaz keçilməz haqqıdır və gərək o ibtidai məktəblərdən başlansın.

Biz bütün azadixah insanlardan, mədəni və demokrat təşkilatlardan istəyirik ki, 85 il bundan öncə Pəhləvi rejimindən başlanmış assimillasiya siyasətinə qarşı və qeyri fars millətlərin uşaqlarına ana dillərində təhsil almaq haqqına məhdudiyətə qarşı öz etiraz səslərini ucaldsınlar. İranda milli zülmə məruz qalan qeyri fars xalqların insan və vətəndaş haqlarının tapdalanmasına son qoymaq üçün fealiyyət göstərərək ciddi addımlar atsınlar.

İranda və dünyada insan haqlarını müdafiə təşkilatların idarə edənlərdən və fallardan istəyirik ki, İranın şovenist siyasətinə məruz qalan millətlərin insan haqlarının müdafiəsi üçün çalışsınlar.

Bu günkü dünyada İranın çox millətli və çox dilli bir ölkə olduğunu inkar etmək mümkün deyil. İranda millətlərin bərabər hüquqa malik olmaları, toplumdakı köklü məsələlərin demokratik yollarla çözülməsi qaçınılmazdır.

Azərbaycan Kültür Ocağı - Berlin

İran Türkmənlərinin mədəniyyət və yardımlaşma Ocağı – Almaniyə bölməsi

23 sentyabr 2009

1 mehr 1388